

Шеста национална конференция по застрахователни

НЕРЕШЕНИТЕ НАВРЕМЕ ВЪПРОСИ СЕ ИЗОСТРЯТ, СА ОСНОВНИТЕ ИЗВОДИ ОТ ДИСКУСИИТЕ

(Продължение от бр. 11)

На 3 и 4 май 2007 г. в СА „Д. А. Ценов“ - Свищов, се състоя традиционната (шеста по ред) Национална конференция по актуални проблеми на застраховането и осигуряването. Форумът бе организиран от фондация „Проф. д-р В. Габриелски“ със съдействието на КФН, АБЗ, НББАЗ, СА „Д. А. Ценов“, ВУЗФ, АЗББ, Съюз на застрахователните агенти, БАДДПО, АЛДДЗО и В. „Застраховател прес“.

По време на двудневния форум бяха обсъдени, понякога доста разпалено, най-наболелите проблеми в застраховането и осигуряването, включително и в здравното осигуряване.

В предния брой поместихме най-общ репортаж за събитието, а сега предлагаме по-пълна стенограма от дискусиите, съпътстващи повечето от представените доклади.

По-нататък в хода на конференцията интересни доклади изнесоха д-р **Васил Владимиров** („Гарантиран ли е техническият лихвен процент в допълнителното пенсионно осигуряване?“), **Стоил Александров** („Проблеми и решаването им при застраховка „Гражданска отговорност“ и „Зелена карта“ и ГФ“), **Лука Дюков** („Управление на риска при катастрофични събития в България и създаването на български катастрофичен застрахователен пул“), **Мария Христова** и **Валентина Лилова** („Прогнози за коефициента на заместване от втори стълб на пенсионната система в България“), **Николай Славчев** („Създаване и перспективи на Фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми“), **Николай Тодоров** („Фактори за по-нататъшното развитие на Универсални пенсионни фондове“), **Маргарита Дакова** („Опит за сравнение между пенсионните системи на България и Франция“), **Силвия Пантелева** („Някои аспекти на зависимостта между държавните регулации на осигурителния сектор и маркетинговите решения на ПОД“), **Венцислав Василев** („Възвръщаемост на собствените средства (ROE) и приложението ѝ при измерването на резултатите от дейността на общозастрахователното дружество“), **Пламен Йорданов** и **Румен Ерусалимов** („Застраховането и социалното осигуряване - средство за гарантиране на по-висок жизнен стандарт при пенсиониране“ (бел. ред. Този доклад вече публикувахме в бр. 8 и 9 от 2007 г.) и други.

Г-н **Александров** подчерта, че големият проблем при застраховката „Гражданска отговорност“ започва още оттам, че у нас не се застрахова професионалната или любителската отговорност на водача на МПС, а се застрахова отговорността на водача по повод управлението на неодоушеения предмет (т. е. конкретното МПС). Според оратора разликата е огромна и тя е в основата на всички проблеми насетне. Той постави на дискусия въпроса дали е възможно в България (защо не и разглеждането му да се инициира в рамките на ЕС) да се премине

от застраховане на гражданска отговорност по повод на неодоушеения предмет към застраховане на професионалната гражданска отговорност на водача на МПС. Г-н **Александров** смята, че е много по-лесно да се организира такава застраховка на водача. По-нататък в своето изложение той се спря върху изграждането на застрахователно-техническите резерви на застраховката „Гражданска отговорност“ и подчерта, че застрахователите у нас се опитват да превърнат тази застраховка в социална, което е неправилно, защото застраховането е комерсиално, а не социално дело. Според него винетният знак, доказващ наличието на застраховката, е излишен и натоварва ненужно застрахованите, което твърдението обаче бе опровергано от други участници в конференцията.

Доц. **Йото Йотов** изтъкна, че в Кодекса за застраховането изрично пише кой е застрахован по застраховката „Гражданска отговорност“ - водачът или автомобилът. В отговор на въпроса на г-н **Александров** той предложи следния казус: ако един човек притежава три автомобила и управлява и трите сам, колко застраховки „Гражданска отговорност“ трябва да притежава. Доц. **Янаки Андреев** даде за пример Австрия, където едно лице може да управлява и повече собствени автомобили, но с един регистрационен номер, с което въпросът се решава.

Следващият доклад бе на г-н **Лука Дюков** и бе посветен на темата за създаването на застрахователен пул срещу катастрофични рискове. Г-н **Дюков** подчерта, че неотложно е назряла необходимостта от

създаването на катастрофичен пул, както и обстоятелството, че такова разбиране има и сред кметовете на общините, и в парламентарната комисия по бедствия и аварии началото с нейния председател **Венелин Узунов**, бивш председател

на Националното сдружение на общините в България. Г-н **Узунов** е предложил да бъде създадена специална комисия от експерти, в това число и застрахователи, и представители на изпълнителната и законодателната власт, която да изработи становище до края на годината.

Доц. **Радослав Габровски** взе отношение по този въпрос. Той заяви, че е привърженик на пуловите съглашения и припомни, че още през 1988 г. е публикувал в „Икономически вестник“ статията „Необходим ли е икономически пул?“. Застраховането е математика, право и маркетинг, т. е. пласмент на определен продукт, казва той. Според него не бива представител на общинска или държавна власт да дава указания как може да се създаде катастрофичен пул. Доц. **Габровски** даде примери от опита на Испания, Германия, Франция, Швейцария, Великобритания и Гърция. Той смята, че ние нямаме достатъчно надеждна информация за бедствията в застрахователен аспект, за да определим каквато и да е конкретна величина на премията по такъв риск (в европейските страни в тези случаи дори не се говори за премия, а за такса, добави ораторът). Данъчната оценка не е надежден критерий. Хем искаме да избием от главите на хората, че застраховането е нещо различно от данъците, хем ги тласкаме отново в тази посока! В този случай трябва да се ангажират еднакво трите вида собственици - държава, община, гражданин. Необходимо е интегрален риск мениджмънт на бедствията, като съответно обектите на застрахователното покритие трябва да се грижат за себе си по вертикалната държава/община/гражданин. В държавната инфраструктура например щети биха били най-големи и държавата не може да избяга отговорност, прехвърляйки я на гражданина. В повечето европейски държави такава застраховка наистина е задължителна, обаче към основни застрахователни полици, като пожар например. В Швейцария има два вида структури, които правят подобни застраховки - кантонални и държавни. Там са изградени такава вертикална организация. По отношение на хоризонталната интеграция ние говорим само за някои рискове, а там се говори даже по отношение на свлачища, наводнения, проливен дъжд и т. н. Застрахователно покритие имат не само жилищата, но и имуществата, и автомобилите. Друг проблем е какво ще бъде мястото на гражданина в подобен пул. Естествено, той не може сам, а чрез застрахователите. Друг проблем е какъв ще бъде максималният размер на отговорността.

Г-н **Дюков** изтъкна, че кметовете на общини не виждат друг изход за България, освен в създаването на подобен пул. И те това искат: да се съберат застрахователите и други специалисти и да намерят най-доброто решение. Според него трябва да вземем пример и поука от Турция и Румъния (в последната от 1 юли т. г. влиза в сила закон, който регламентира създаването на катастрофичен пул). Той цитира становището на Световната банка, според което България е страна в земетръсна зона и трябва да има катастрофичен пул, за да се гарантират и държавата, и населението, и всички имуществата, които то притежава, тъй като едно голямо земетресение просто ще ни ликвидира.

Не можем без помощта на Световната банка да направим нищо, подчерта г-н **Дюков**. Каквато и застраховка да направим, не сме ли свързани с някой, който да финансира презастрахователната програма, нищо няма да постигнем. „Ако се случи голямо катастрофично събитие в началото на съществуването на пула?“, попита риторично г-н **Дюков**. Тогава ще възникнат щети за милиарди левове. Световната банка има специална схема за катастрофични рискове. Нейни специалисти посещават съответната държава, за да проучат ситуацията, и основат пула, като всички разходи за това са за сметка на банката. За да се избегне катаклизъм, който би настъпил при настъпване на катастрофично събитие в началото на функционирането на пула, Световната банка отпуска заем от 500 млн. евро за период от 17 до 20 години. С тези пари първо се заплаща презастрахователната премия през първите години от основаването на пула, като връщането на заема става постепенно с набраните в пула средства.

Освен това пулт трябва да бъде отделна юридическа личност и да не е свързан с държавата. Световната банка отпуска средствата на държавата, а тя е длъжна веднага да ги внесе в пула. Членове на пула са всички застраховани, които правят в него своите вноски (премии).

Трябва да се разяснява на населението, че нито държавата, нито застрахователите „са намерили друг начин да събират пари от хората“, както се говори в публичното пространство. Премията няма да бъде еднаква за всички, а съобразно земетръсния риск в съответния район на страната. Необходимо е да се съберат някакви първоначални средства. В Турция, където пулт е задължителен, са събрани още през първите години повече от 200 млн. евро.

(Следва)

СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ
Снимки ГЕОРГИ
ДЕРМЕНДЖИЕВ

СТЕФАН СТОИЛКОВ,
директор
на Дирекция
„Регулаторна
политика и анализи“,
Управление
„Застрахователен
надзор“
на Комисията
за финансов надзор



(Продължава от бр. 11)

1.1.2. Агрегиран отчет за дохода (технически резултат и финансов резултат)

През 2006 г. при общото застраховане се наблюдава намаляване на резултата от застрахователна дейност, което съответства на увеличаване на нетния комбиниран коефициент от 84% през 2005 г. на 87,5% през 2006 г. Дружествата в сектора отчетват положителен **технически резултат** от 47 425 хил. лв. при 63 084 хил. лв. за 2005 г. Осем от двадесет и едно общозастрахователни дружества приключват 2006 г. с отрицателен технически резултат. Общо за сектора се отчита по-бързо нарастване на възникналите претенции, нетни от презастраховане, в сравнение със спечелените премии, нетни от презастраховане, което съответства на увеличаване на нетния коефициент на щетимост от 47% за 2005 г. на 50% за 2006 г. При еднакво нарастване на брутния размер на премийния приход и на изплатените претенции (с 15% за 2006 г. спрямо 2005 г.) изпреварващият темп на възникналите искове спрямо спечелените премии, нетни от презастраховане, е вследствие на увеличаване на нетния резерв за предстоящи плащания с 44% спрямо 2005 г. За 2006 г. се отчита и нарастване на нетните оперативни разходи с 25%, или с 62 417 хил. лв. в абсолютна стойност.

Сумарно за общозастрахователния сектор **нетният финансов резултат** не търпи съществена промяна в сравнение с предходната година и възлиза на 69 460 хил. лв. при отчетени 69 540 хил. лв. за 2005 година. Със загуба приключват пет от застрахователните дружества. Към края на 2006 г. се отчита нарастване на нетния приход от инвестиции с 21 619 хил. лв. спрямо 2005 г., но нетната печалба в сектора запазва приблизително стойността си поради отчетеното намаляване на техническия резултат.

Съществено нараства печалбата на животозастрахователните дружества спрямо предходния период. Постигнатият общ нетен **финансов резултат** за 2006 г. е в размер на 167 273 хил. лв. в сравнение с 13 017 хил. лв. през 2005 година. 97,38% от печалбата в сектора е от дейността на ДДЗИ“АД, като тя е резултат основно от съществена продажба на акции, държани от дружеството. Три от животозастрахователните дружества приключват с отрицателен финансов резултат.

През периода се наблюдава значително намаляване на резултата от застрахователната дейност в животозастраховането. **Техническият резултат** от дейността в сектора е отрицателен, като възлиза на (-15 214 хил. лв.). Към края на предходния отчетен период агрегираният технически резултат е възлизал на 8 776 хил. лв. Като причина за намаляването му през 2006 г. може да се посочи изпреварващият темп на нарастване на нетните възникнали претенции (36,72%) спрямо темпа на нарастване на нетните спечелени премии (25,64%). Формирането на отрицателния технически резултат е вследствие също и на нарастване на нетните оперативни разходи с 68,22% на годишна база. В сектора с отрицателен технически резултат приключват 2006 година общо четири дружества.

Финансовият резултат, реализиран от здравноосигурителните дружества, през 2006 г. е отрицателен и възлиза на (-9 хил. лв.). От 13 здравноосигурителни дружества пет приключват отчетната година със загуба. Печалбата в сектора е реализирана основно от три дружества, но не успява да компенсира отрицателните финансови резултати на останалите здравноосигурителни дружества.

През 2006 г. се наблюдава отрицателен **технически резултат** в размер на (- 392 хил. лв.). Размерът на възникналите претенции общо в доброволното здравно осигуряване през 2006 г. нараства с по-висок ръст спрямо спечелените премии през периода. При 9 от здравноосигурителните дружества резултатът от дейността е отрицателен.

1.1.3. Агрегиран баланс

Общият размер на **активите** в застрахователния сектор се увеличава през 2006 г., като за периода е отчетен ръст от 42,81%. Към края на годината стойността им възлиза на 1 755 283 хил. лв., в т.ч. 1 122 184 хил. лв. (63,93%) в общото застраховане и 633 099 хил. лв. (36,07%) в животозастраховането. Активите на здравноосигурителните дружества в края на 2006 г. са в размер на 29 273 хил. лв., като тяхното нарастване е с 59% спрямо края на 2005 г.

